

Monitor bouwketen

Voorjaar 2026

eib

Economisch Instituut
voor de Bouw

Het auteursrecht voor de inhoud berust geheel bij de Stichting Economisch Instituut voor de Bouw. Overnemen van de inhoud (of delen daarvan) is uitsluitend toegestaan met schriftelijke toestemming van het EIB. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

juni 2026

Monitor bouwketen

Voorjaar 2026

Thijs Koeckhoven

Inhoudsopgave	
Conclusies op hoofdlijnen	5
1 Bouwketen	6
2 Architecten	12
3 Ingenieursbureaus	13
4 Bouwbedrijven	14
5 Installatiebedrijven	15
6 Extra vragen over kabinet Jetten en covenant SEB	16
Bijlage Opbouw van de monitor	24

Conclusies op hoofdlijnen

De Monitor Bouwketen beschrijft halfjaarlijks de recente conjuncturele ontwikkelingen in de vier schakels binnen de bouwketen: architectenbureaus, ingenieursbureaus, bouwbedrijven en installatiebedrijven.

Recente economische ontwikkelingen

De Nederlandse economie groeide in het eerste kwartaal met 0,1% ten opzichte van het voorgaande kwartaal en lag 1,2% hoger dan een jaar eerder. De toegevoegde waarde van de bouwnijverheid lag 0,3% hoger dan een jaar eerder. Na een groei van 1,5% in 2025 wordt voor 2026 in de bouwnijverheid een productiegroei van 2,5% verwacht.

Het aantal werkzame personen in de bouwnijverheid is volgens het CBS in het eerste kwartaal stabiel gebleven, terwijl het totaal aantal werkzame personen in Nederland licht afnam. Gecorrigeerd voor seizoensinvloeden nam het aantal werknemers met 4.000 toe, terwijl het aantal zelfstandigen met 3.000 afnam. Het aantal openstaande vacatures in de bouwnijverheid daalde licht naar 74 per duizend banen, waarmee de afname sinds de piek van een jaar geleden verder doorzette. Zowel het aantal WW-uitkeringen als faillissementen binnen de bouwnijverheid zijn nog steeds in historisch perspectief laag.

Conjunctuur bouwketen

Het conjunctuurbeeld blijft in de gehele bouwketen gunstig. De orderportefeuille nam bij alle schakels toe. Per saldo zijn de verwachtingen voor de groei van de omzet en het personeelsbestand over de hele keten onveranderd ten opzichte van de voorgaande meting. Wel lopen de ontwikkelingen in de verschillende schakels hier iets uiteen.

Stand van de conjunctuur per schakel in de bouwketen

- **Architectenbureaus** – De gemiddelde werkvoorraad is ten opzichte van de najaarsmeting sterk toegenomen met 1,1 maanden naar 6,0 maanden werk. De verwachtingen omtrent de omzet bleven nagenoeg stabiel: 31% van de bureaus verwacht een toename tegen 14% van de bureaus die van een omzetsdaling uitgaan. De verwachtingen rondom het personeel zijn licht verbeterd; per saldo verwacht 8% van de bureaus een groei van het personeelsbestand.
- **Ingenieursbureaus** – Bij de ingenieursbureaus is de gemiddelde werkvoorraad ten opzichte van de najaarsmeting met 0,3 maanden werk gestegen tot 6,5 maanden. Per saldo verwacht 25% van de bureaus een hogere omzet, een lichte daling ten opzichte van de vorige meting. De verwachtingen over het personeelsbestand zijn ook iets verslechterd; 24% van de bureaus verwacht een uitbreiding tegen 7% van de bedrijven die een afname verwacht.
- **Bouwbedrijven** – De gemiddelde werkvoorraad van bouwbedrijven is ten opzichte van de najaarsmeting sterk toegenomen met 1,2 maanden tot een niveau van 12,7 maanden werk. Wel is het beeld rond de omzetverwachtingen per saldo sterk verslechterd. 27% van de bouwbedrijven verwacht een omzetsstijging, terwijl 13% van een omzetsdaling uitgaat. Per saldo verwacht 17% van de bedrijven extra personeel aan te trekken, iets minder dan in de vorige meting.
- **Installatiebedrijven** – De gemiddelde werkvoorraad is gestegen van 11,2 naar 11,8 maanden werk. De omzetverwachtingen van installatiebedrijven zijn ten opzichte van de najaarsmeting sterk verbeterd. Per saldo verwacht 65% een omzetsstijging, tegenover 42% in de voorgaande meting. Dit gunstige beeld vertaalt zich ook in gunstigere verwachtingen over de uitbreiding van het personeelsbestand: 82% van de bedrijven verwacht personeel aan te nemen, terwijl 5% een daling verwacht.

---

1 Bouwketen

Dit hoofdstuk beschrijft de conjunctuur in de bouwketen. Het eerste deel geeft een beeld van de recente ontwikkelingen van de toegevoegde waarde, faillissementen, werkgelegenheid en werkloosheid. Vervolgens komen de huidige orderportefeuilles in de bouwketen aan bod. Tot slot worden de ontwikkelingen beschreven die ondernemingen in de bouwketen verwachten ten aanzien van hun omzet en personeelsbestand.

1.1 Recente ontwikkelingen

Economische groei

Volgens de eerste berekeningen van het CBS is het bruto binnenlands product (bbp) in het eerste kwartaal van 2026 vrijwel gestabiliseerd met 0,1% groei ten opzichte van het vierde kwartaal van 2025. Alleen de overheidsconsumptie en de investeringen in vaste activa namen toe. De uitvoer van goederen en diensten daalde met 0,6%. Het bbp ligt nu 1,2% hoger dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder.

Bij de helft van de Nederlandse bedrijfstakken steeg de toegevoegde waarde in basisprijzen¹ in het eerste kwartaal van 2026 ten opzichte van het voorgaande kwartaal. De groei was het sterkst bij financiële instellingen met 2,1%. De bedrijfstak overheid en zorg groeide met 0,6% en leverde door hun aandeel de grootste bijdrage aan de economische groei. De toegevoegde waarde van de industrie nam met 1,8% af. De toegevoegde waarde van de bouwnijverheid daalde met 0,8%.

In 2025 nam de toegevoegde waarde van de bouwnijverheid met 1,5% toe, terwijl de gehele Nederlandse economie met 1,8% groeide. Ondanks een daling van de toegevoegde waarde in het eerste kwartaal van 2026 is in de woningbouw (1,0%) en gww (4,8%) sprake van een groei in de investeringen ten opzichte van hetzelfde kwartaal vorig jaar. Alleen bij de investeringen in overige gebouwen (utiliteitsbouw) was sprake van een sterke daling (-5,4%). Mede gelet op de voorraden aan nog niet gerealiseerde vergunningen verwacht het EIB dat de bouwproductie dit jaar met 2,5% zal toenemen.

Werkgelegenheid

Het aantal werkzame personen in de bouwnijverheid is volgens het CBS in het eerste kwartaal stabiel gebleven, terwijl het totaal aantal werkzame personen in Nederland licht afnam. Gecorrigeerd voor seizoensinvloeden nam het aantal werknemers in de bouwnijverheid met 4.000 toe, in lijn met het sinds 2017 terugkerende groeipatroon in het eerste kwartaal. Wel nam het aantal zelfstandigen met 3.000 af. Deze daling is ingezet in het laatste kwartaal van 2024. Het aantal gewerkte uren van zelfstandigen steeg in het eerste kwartaal nog wel licht.

Het aantal werknemers in de bouwnijverheid bedroeg in het eerste kwartaal 372.000. Het aantal zelfstandigen lag naar schatting rond de 158.000. Hiermee waren er in het eerste kwartaal van 2026 in totaal ongeveer 530 duizend werkzame personen (werknemers en zelfstandigen) actief in de bouw.

De spanning op de arbeidsmarkt is in het eerste kwartaal licht afgenomen, maar blijft nog steeds op een hoog niveau. Het aantal openstaande vacatures in de bouwnijverheid bedroeg in het eerste kwartaal 74 per duizend banen, één vacature per duizend banen minder dan in het vierde kwartaal van 2025. De vacaturegraad neemt sinds de piek van begin vorig jaar wel ieder kwartaal licht af.

---

¹ De toegevoegde waarde wordt gedefinieerd als het totaal van lonen, salarissen, afschrijvingskosten, rentekosten en resultaat voor belasting (omzet minus ingekochte goederen en diensten).

Werkloosheid

Voor april 2026 rapporteerde het UWV binnen de bouwnijverheid 3.518 lopende WW-uitkeringen, 400 meer dan in april 2025. Dit aantal is in historisch perspectief nog steeds laag. De totale werkloze beroepsbevolking bedroeg volgens de seizoensgecorrigeerde cijfers van het CBS 413 duizend mensen in het eerste kwartaal van 2026, een werkloosheidspercentage van 4,0%. Ten opzichte van het eerste kwartaal van 2025 is de totale werkloosheid met 0,2 procentpunt gestegen.

Faillissementen

In het eerste kwartaal van 2026 zijn 104 bouwbedrijven, 24 installatiebedrijven en 21 architecten- en ingenieursbureaus failliet verklaard. Dit is ongeveer gelijk aan hetzelfde kwartaal een jaar eerder (respectievelijk 100, 27 en 23). In de laatste vier kwartalen is er in de gehele bouwketen 560 maal een faillissement uitgesproken, ongeveer 100 faillissementen minder dan in de vier kwartalen ervoor.

Nieuwe bedrijven

In het eerste kwartaal van 2026 zijn in de totale bouwketen 5.595 bedrijven opgericht (figuur 1.1). Dit zijn er ongeveer evenveel als in het eerste kwartaal van 2025. Ruim 95% van deze oprichtingen betreft bedrijven met maximaal 1 werkzame persoon. Van alle nieuwe bedrijven waren er vijf met meer dan 10 werkzame personen.

Het aantal opheffingen in de bouwketen (voornamelijk eenmansbedrijven) betrof in het eerste kwartaal 8.295 bedrijven, ongeveer 300 minder dan een jaar eerder. Het aantal oprichtingen ligt beduidend lager dan in de afgelopen jaren, terwijl het aantal opheffingen juist beduidend hoger ligt. Dit houdt verband met de aangekondigde strengere handhaving door de Belastingdienst op schijnzelfstandigheid.

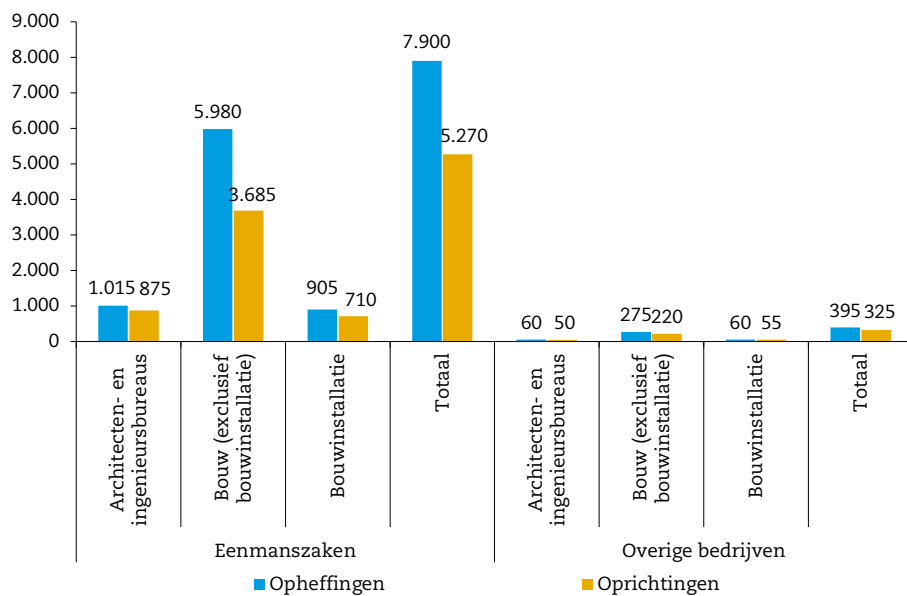
Ontwikkelingen omzet

Figuur 1.2² laat de seizoensgecorrigeerde ontwikkeling van de omzetwaarde van de afzonderlijke schakels binnen de bouwketen zien. Ten opzichte van de vorige meting (derde kwartaal van 2025) is de omzet in alle schakels van de bouwketen toegenomen. De sterkste groei deed zich voor bij installatiebedrijven, waar de omzet met bijna 5% steeg. Deze stijging vond vooral plaats in het eerste kwartaal van 2026. In de overige schakels nam de omzet met ongeveer 2% toe. Bij architecten- en ingenieursbureaus was de omzetverbetering voornamelijk zichtbaar in het eerste kwartaal van 2026. Bij bouwbedrijven vond de omzetgroei plaats in het vierde kwartaal van 2025; in het eerste kwartaal van 2026 was hier zelfs sprake van een lichte omzetzak.

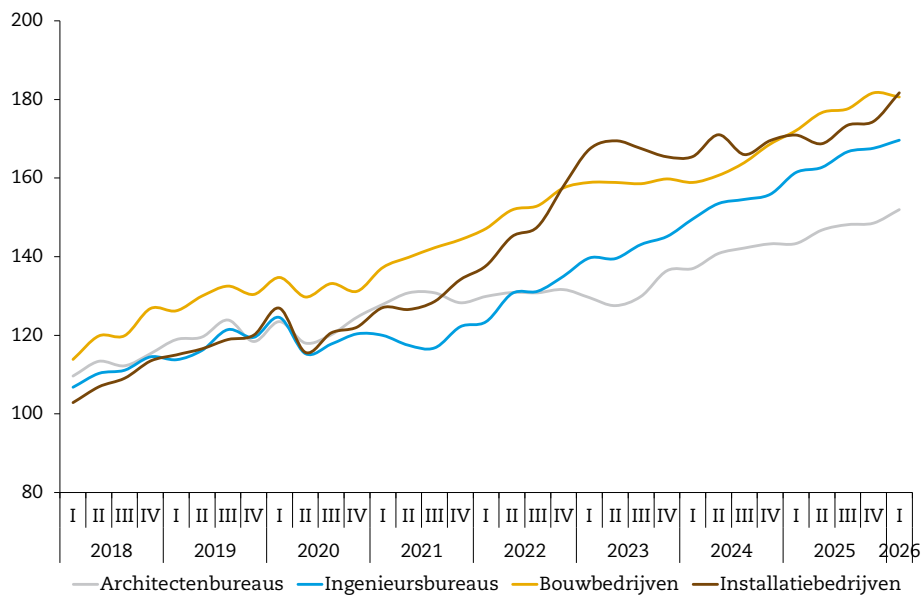
² Het CBS werkt met basisjaar 2021, het EIB rekent deze om naar 2016.

Figuur 1.1 Aantal opheffingen en oprichtingen van eenmanszaken en overige bedrijven per sector, eerste kwartaal 2026

Bron: CBS, EIB

Figuur 1.2 Ontwikkeling (seizoensgecorrigeerde) omzet per schakel binnen de bouwketen, 2018Q1-2026Q1, 2016=100, lopende prijzen

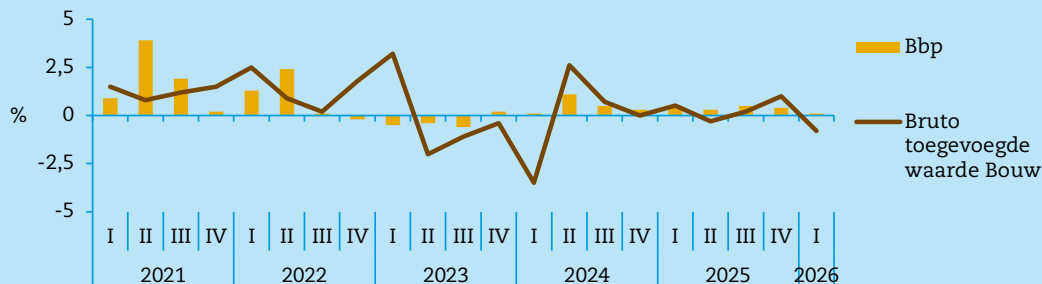

Bron: CBS, EIB

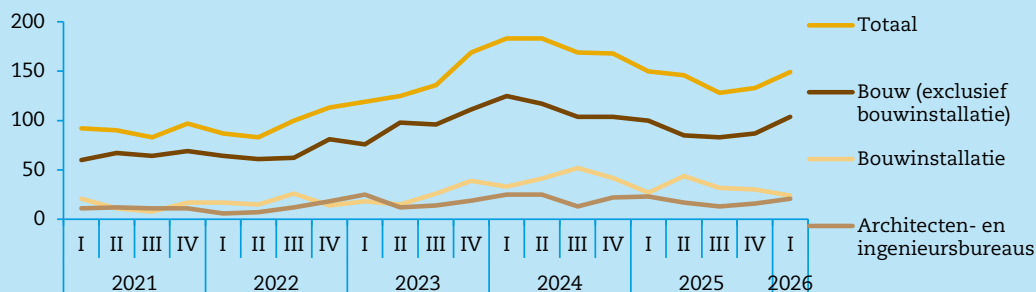
Overzicht recente ontwikkelingen

Economische groei

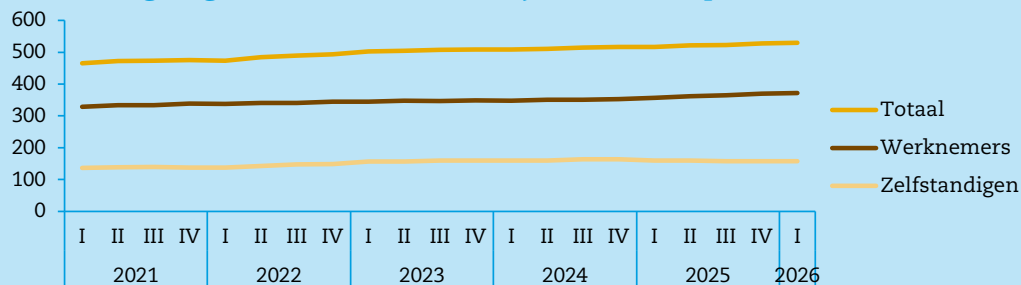
Volumeontwikkeling bbp en toegevoegde waarde in de bouw, kwartaal op kwartaal mutaties in procenten

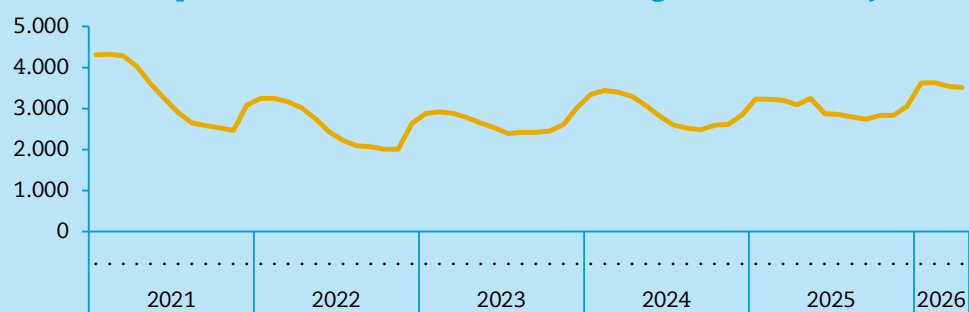
Aantal faillissementen in de bouwketen

Werkgelegenheid in de bouwnijverheid, in personen x 1.000

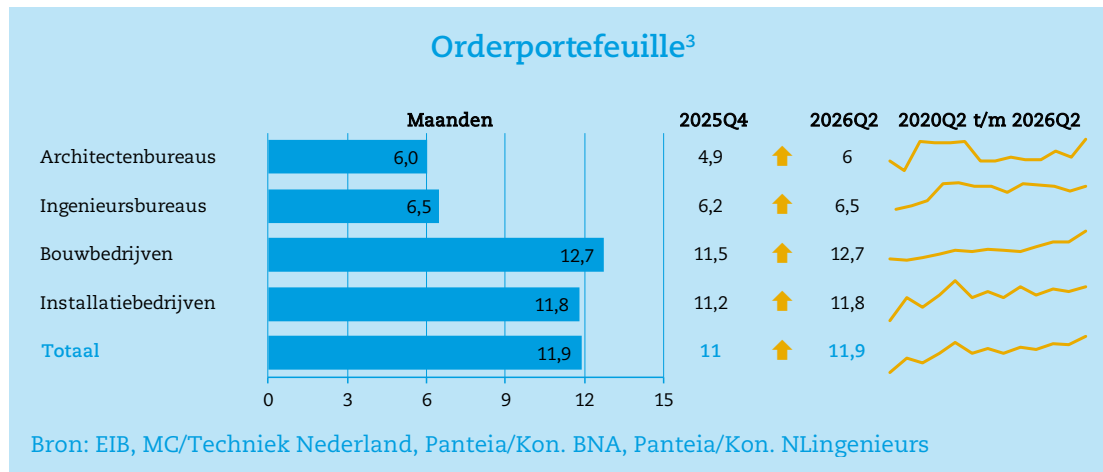

Aantal personen met een WW-uitkering in de bouwnijverheid

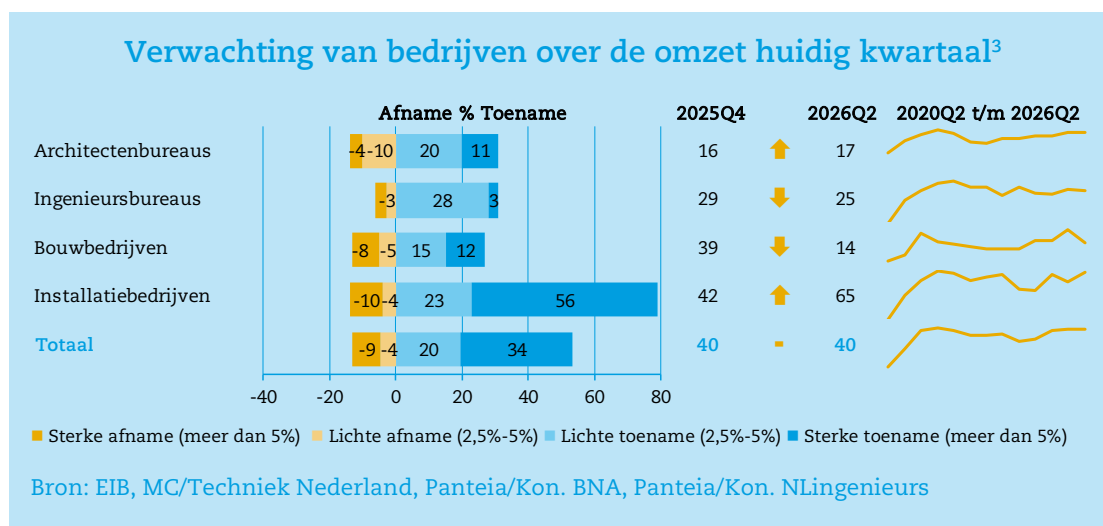

Bron: CBS, UWV, bewerking EIB

1.2 Conjunctuur bouwketen

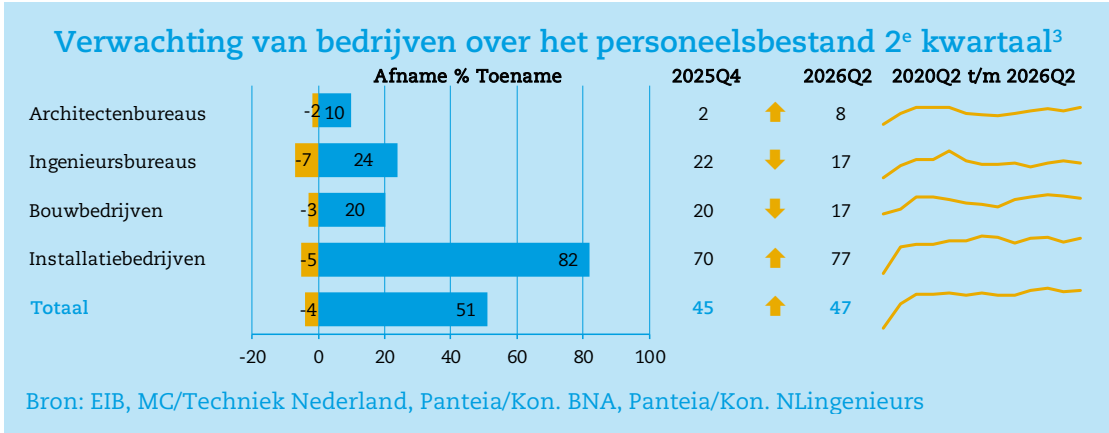

Over de gehele bouwketen gemeten zijn de orderportefeuilles gestegen en bevinden deze zich in historisch perspectief op een hoog niveau. Bij bouwbedrijven en architectenbureaus nam de werkvoorraad het sterkst toe, met meer dan één maand werk. Bij installatiebedrijven en ingenieursbureaus was de toename beperkter. Desondanks was ook hier sprake van een relatief sterke toename.

De omzetverwachtingen voor de gehele bouwketen zijn ten opzichte van de najaarsmeting stabiel op een in historisch perspectief hoog niveau. Alleen bij installatiebedrijven nam de omzetverwachting fors toe. Per saldo verwacht 65% van deze bedrijven een omzetgroei tegen 42% een half jaar eerder. Bij architectenbureaus bleef de omzetverwachting nagenoeg stabiel en bij ingenieursbureaus nam deze af van 29% naar 25%. Bij bouwbedrijven bleef de omzetverwachting sterk achter bij die van een half jaar geleden. Per saldo verwacht nog slechts 19% van de bouwbedrijven een omzetgroei, terwijl dit een half jaar geleden nog 39% was.

³ De rapportage heeft een nieuwe weging o.b.v. nieuwe werknemerscijfers van de betreffende branches om de cijfers voor de totale bouwketen te berekenen. Hierdoor wijken de conjunctuurindicatoren voor de totale bouwketen in de figuren van deze paragraaf af van die in eerdere rapportages. De indicatoren voor de individuele ketens komen wel overeen met de cijfers uit eerdere rapportages.

Ook de verwachtingen ten aanzien van het personeelsbestand bleven voor de gehele bouwketen per saldo stabiel. Binnen de afzonderlijke schakels bleven de verwachtingen nagenoeg gelijk. Per saldo verwachten minder bouwbedrijven en ingenieursbureaus een toename van het personeelsbestand. Bij installatiebedrijven en architectenbureaus is daarentegen sprake van een lichte verbetering van de verwachtingen over het personeelsbestand.

2 Architecten

Het conjunctuurbeeld bij architectenbureaus is ten opzichte van de monitor in het najaar van 2025 verbeterd. De orderportefeuilles van architecten liepen hierbij op van 4,9 naar 6,0 maanden werk. Per saldo verwacht een beperkt deel van de bedrijven (8%) een groei van hun personeelsbestand, iets meer dan bij de vorige meting. De verwachtingen bij de omzetgroei zijn nagenoeg stabiel, per saldo verwacht 17% een stijging. Een relatief groot deel van de architectenbureaus verwacht dat hun omzet (50%) of hun personeelsomvang (82%) gelijk blijft.

In tabel 2.1 staan de resultaten voor een aantal andere conjunctuurindicatoren. Bij woningen, gemengde projecten, stedenbouw, onderwijs en overig is het beeld over de omzetverwachting ten opzichte van de vorige monitor vrijwel gelijk gebleven: per saldo verwachten veel bedrijven hier een toename van de omzet. Bij gezondheidszorg en kantoren is de omzetverwachting verslechterd. Voor de gezondheidszorg is deze per saldo nog steeds zeer positief. Bij winkels is de omzetverwachting licht verbeterd, maar deze is per saldo nog steeds negatief. Terwijl een half jaar geleden per saldo 23% van de bedrijven aangaf hun honorarium te zullen verhogen, is dat nu afgenomen tot 15%. De prijsontwikkeling bij architecten is in het afgelopen half jaar opgelopen met 2,6%.

Tabel 2.1 Diverse conjunctuurgerelateerde indicatoren, architectenbureaus

		4 ^e kwartaal 2025		2 ^e kwartaal 2026	
Orderportefeuille (aantal maanden)		4,9		6,0	
Belang ¹ per marktsector	omzet-aandeel ²	% –	% +	% –	% +
- Woningen	51%	6	44	7	42
- Kantoren	9%	23	17	27	11
- Winkels	2%	32	5	28	6
- Onderwijs	7%	12	33	12	32
- Gezondheidszorg	3%	12	53	6	38
- Stedenbouw	4%	5	47	0	47
- Gemengde projecten	6%	4	39	4	43
- Overig	18%	6	25	3	29
Ontwikkeling honorarium lopend kwartaal		5	28	3	18
Prijsontwikkeling bij de architecten		2025-II	2025-III	2025-IV	2026-I
Prijsindexcijfers (index 2021 = 100)		113,4	113,5	114,0	116,5
Jaarmutatie (%)		3,6	3,4	3,4	3,5

1 Hier worden alleen bureaus beschouwd die actief zijn in de betreffende sectoren

2 Gemiddelde omzetverdeling 2024, herwogen naar grootteklasse

Bron: Panteia/Koninklijke BNA, CBS

3 Ingenieursbureaus

Het conjuncturele beeld voor ingenieursbureaus laat ten opzichte van de najaarsmeting een gemengd beeld zien. De werkvoorraad nam toe met 0,3 maanden tot 6,5 maanden. De verwachtingen van de bedrijven voor de groei van de omzet en het personeelsbestand zijn het afgelopen half jaar daarentegen licht verslechterd. In de vorige meting verwachtte per saldo 29% van de bedrijven een omzetgroei, nu is dat 25%. Ook verwacht per saldo 17% van de bedrijven dat hun personeelsomvang zal toenemen, tegenover 22% een half jaar geleden.

In tabel 3.1 worden de uitkomsten van een aantal andere conjunctuurindicatoren getoond. De verwachting over de tariefontwikkeling is ten opzichte van de vorige meting iets verslechterd, al blijft de meerderheid verwachten dat het tarief gelijk blijft. Het algemene beeld bij de omzetverwachtingen is positief, al is het saldo in bijna alle marktsegmenten afgenomen. Alleen bij de overige marktsegmenten is de verwachting verbeterd. Ondanks een sterke daling van de omzetverwachtingen blijft projectmanagement het segment waarin de meeste bedrijven een omzetgroei verwachten. Bij de industrie en installaties daalden de omzetverwachtingen sterk. Bij advisering, utiliteitsbouw en het buitenland was de afname beperkter.

Tabel 3.1 Diverse conjunctuurgerelateerde indicatoren, ingenieursbureaus

		4 ^e kwartaal 2025		2 ^e kwartaal 2026	
Orderportefeuille (aantal maanden)		6,2		6,5	
Verwachting ontwikkeling tarieven (%)	- toename	16		14	
	- gelijk	81		83	
	- afname	3		3	
Omzetontwikkeling ¹ per marktsegment		% –	% +	% –	% +
Utiliteitsbouw		19	52	9	30
Installaties		6	69	5	32
Milieu advisering		6	50	10	30
RO-advisering		0	46	17	42
Projectmanagement		5	74	14	48
Industrie		18	64	13	25
Buitenland		8	46	10	30
Overig		21	14	8	42

¹ Hier worden alleen bureaus beschouwd die actief zijn in de betreffende sectoren

Bron: Panteia/Koninklijke NIngenieurs

4 Bouwbedrijven

Het conjunctuurbeeld bij bouwbedrijven laat een divers beeld zien. De orderportefeuilles zijn sterk toegenomen ten opzichte van de najaarsmeting met 1,2 maand werk tot een niveau van 12,7 maanden werk. Zowel voor de burgerlijke en utiliteitsbouw (b&u) als de grond-, water- en wegebouw (gww) geldt deze sterke toename van de werkvoorraad. De beoordeling van de orderportefeuille door de bouwbedrijven is verbeterd, per saldo beoordeelt 21% van de bedrijven de werkvoorraad als groot. Ondanks dat de beoordeling is toegenomen, is het aantal bedrijven dat een omzetgroei verwacht sterk gedaald. Het saldo van bedrijven die een omzetgroei verwachten kwam uit op 14%, 25 procentpunt minder dan bij de vorige meting. Per saldo voorziet 17% van de bedrijven een toename van de personeelsomvang, een lichte daling ten opzichte van de 20% bij de najaarsmeting.

Tabel 4.1 toont de resultaten voor een aantal andere conjunctuurgerelateerde indicatoren. Het aantal bedrijven dat aangeeft stagnatie te ondervinden is licht gedaald tot 50%. Stagnatie door onvoldoende orders is gestabiliseerd, nadat deze drie keer achter elkaar was afgenomen. Personeelstekort is de belangrijkste oorzaak van stagnatie, met name bij gww-bedrijven geldt dit. Ook overige oorzaken worden vaak genoemd als reden voor stagnatie. De vergunningverlening wordt hierbij het vaakst genoemd; dit speelt met name in de b&u. Het aandeel bedrijven dat prijsstijgingen in de komende periode voorziet is gelijk gebleven, nadat dit in de afgelopen drie metingen was toegenomen. De meerderheid van de bedrijven verwacht dat hun prijzen in de komende drie maanden zullen toenemen.

Tabel 4.1 Diverse conjunctuurgerelateerde indicatoren, bouwbedrijven (totaal en naar de deelsectoren B&U en GWW)

		4 ^e kwartaal 2025	2 ^e kwartaal 2026
Geen stagnatie in onderhanden werk (%)	Bouw	45	50
	B&U	53	46
	GWW	31	58
Stagnatie vanwege onvoldoende orders (%)	Bouw	6	6
	B&U	7	7
	GWW	5	5
Orderportefeuille (aantal maanden)	Bouw	11,5	12,7
	B&U	12,8	14,0
	GWW	9,4	10,3
Beoordeling orderpositie (%)			
	- groot	21	29
	- normaal	72	63
	- klein	8	8
Verwachte prijsontwikkeling (%)			
	- toename	60	59
	- gelijk	38	41
	- afname	2	0

Bron: EIB

5 Installatiebedrijven

Het conjunctuurbeeld bij installatiebedrijven is dit halfjaar sterk verbeterd, terwijl dit bij de vorige meting juist sterk verslechterde. De werkvoorraad is toegenomen van 11,2 naar 11,8 maanden werk. Dit is historisch gezien een zeer hoog niveau; alleen in het voorjaar van 2022 lag deze hoger. Ook verwachten meer bedrijven per saldo een stijging van hun omzet. Per saldo geeft 65% van de installatiebedrijven aan een hogere omzet te realiseren, 23% meer dan in het najaar van 2025. Per saldo verwacht 77% van de ondernemers het personeelsbestand uit te breiden, een verbetering van 7 procentpunten.

De resultaten voor een aantal andere conjunctuurgerelateerde indicatoren worden in tabel 5.1 weergegeven. Net als in de drie eerdere metingen is de resultaatverwachting zeer gunstig. Bijna alle ondernemers verwachten winst te realiseren. Een meerderheid verwacht dat prijzen zullen stijgen, een beeld dat ook in eerdere metingen naar voren kwam. Alleen bij de vorige najaarsmeting werd een stabielere prijsontwikkeling verwacht. De installateurs zijn per saldo negatiever gestemd over de ontwikkeling van de offerteaanvragen.

Tabel 5.1 Diverse conjunctuurgerelateerde indicatoren, installatiebedrijven (met minimaal 25 werknemers)

		4 ^e kwartaal 2025	2 ^e kwartaal 2026
Orderportefeuille (aantal maanden)		11,2	11,8
Resultaatverwachting (%)	- winst	98	95
	- quitte	2	0
	- verlies	0	5
Ontwikkeling t.o.v. vorig kwartaal (%):			
Prijsniveau	- toename	46	73
	- gelijk	50	19
	- afname	4	8
Aantal offerteaanvragen (%)	- toename	26	14
	- gelijk	62	67
	- afname	12	19

Bron: MC/Techniek Nederland

---

6 Extra vragen over kabinet Jetten en convenant SEB

Samenvatting

Verwachtingen van de nieuwe regering zijn overwegend neutraal

Binnen alle schakels van de bouwketen verwacht het merendeel van de bedrijven geen effect van het beleid van de nieuwe regering op hun omzetontwikkelingen. Van de resterende bedrijven verwachten per saldo meer bedrijven dat het beleid negatief uitpakt voor hun omzet dan positief. De negatieve effecten worden vooral bij de bouw- en installatiebedrijven verwacht, en daarbij meer bij infrastructuur dan bij woningbouw.

Over de voorspelbaarheid en stabiliteit van het beleid zijn bedrijven duidelijk negatiever. Vooral ingenieursbureaus verwachten dat de voorspelbaarheid van het rijksbeleid verslechtert, maar ook bouw- en installatiebedrijven zijn behoorlijk negatief. Ten aanzien van het lokale beleid zijn de verwachtingen minder negatief en verwacht een meerderheid van de bedrijven geen verandering. De samenwerking met lokale overheden wordt eveneens grotendeels neutraal beoordeeld, al verwachten ingenieursbureaus hier vaak een verslechtering.

Bedrijven ervaren veel belemmeringen om emissieloos te kunnen bouwen

Een deel van de bedrijven geeft aan dat aspecten als continuïteit van beleid en subsidies en investeringszekerheid niet van toepassing zijn op de eigen bedrijfsvoering, met name architecten- en ingenieursbureaus. Onder de bedrijven die deze aspecten relevant achten, verwachten veel bedrijven geen grote effecten van het overheidsbeleid rond schoon en emissieloos bouwen. Een ruime meerderheid verwacht dat de continuïteit van beleid en subsidieregelingen in de komende twaalf maanden ongewijzigd blijft. Van de overige bedrijven verwachten per saldo meer bedrijven (met name bouwbedrijven en ingenieursbureaus) een verslechtering van de beleidscontinuïteit en een afname van de investeringszekerheid voor emissieloos materieel. Ten aanzien van de concurrentiepositie zijn de verwachtingen minder negatief, vooral onder architecten-, ingenieurs- en installatiebedrijven.

De ervaren knelpunten rond schoon en emissieloos bouwen lopen tussen de schakels in de bouwketen niet ver uiteen. Vooral de hoge investeringskosten en de beperkte vergoeding van de meerkosten worden door veel bedrijven genoemd. Ook wordt onvoldoende laadcapaciteit door zowel bouw- als installatiebedrijven en onvoldoende personeel door installatiebedrijven relatief vaak genoemd. Daarnaast ervaart een aanzienlijk deel van de bedrijven onzekerheid over het toekomstige beleid rond schoon en emissieloos bouwen. Slechts een klein deel van de bedrijven geeft aan geen noemenswaardige belemmeringen te ervaren.

Ten aanzien van het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) geeft een groot deel van de bedrijven aan dat het convenant niet van toepassing is op de eigen bedrijfsactiviteiten of dat zij geen uitgesproken oordeel hebben over de verdere ontwikkeling ervan. Onder bedrijven die wel een voorkeur uitspreken, bestaat meer steun voor behoud of verdere verankering van het convenant dan voor afschaffing. Vooral architectenbureaus pleiten relatief vaak voor omzetting van het convenant in bindende wet- en regelgeving, terwijl bouwbedrijven vaker aangeven dat het convenant zou moeten worden afgeschaft.

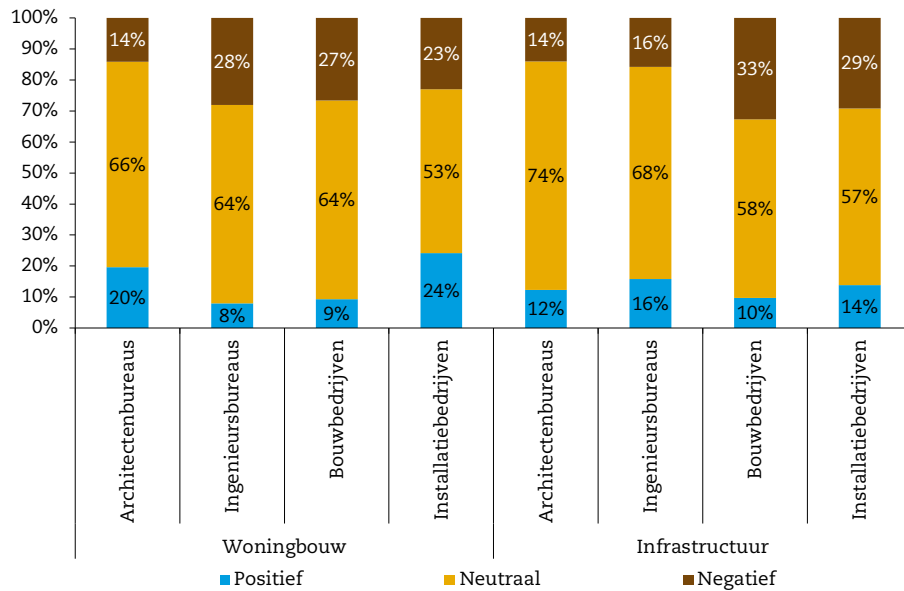
6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de antwoorden op de extra vragen beschreven die voor de voorjaarsmeting 2026 van de Monitor Bouwketen zijn gesteld. De extra vragen die bij deze meting zijn gesteld, gaan over de verwachtingen van het nieuwe kabinet en het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen.

Verwachtingen van het beleid van het nieuwe kabinet

Voor alle schakels geldt dat voor circa 10% van de bedrijven de woningbouw niet van toepassing is, voor de infrastructuur is dit tussen de 31 tot 43% van de bedrijven. Architecten zijn het minst betrokken in deze markt.

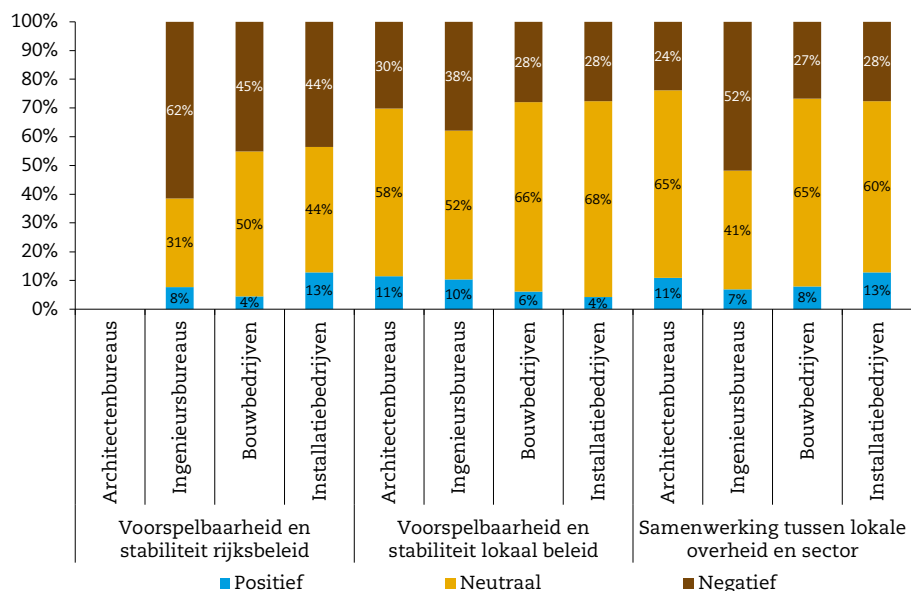
Figuur 6.1 Wat is uw verwachting ten aanzien van de effecten van beleid van de nieuwe regering op de omzetontwikkeling van uw bedrijf in de komende 12 maanden?

Bron: EIB, MC/Techniek Nederland, Panteia/Kon. BNA, Panteia/Kon. NLingenieurs

Van de bedrijven waarvoor de vraag wel van toepassing is geldt dat een groot deel van de bedrijven in alle schakels van de bouwketen geen noemenswaardige effecten van het beleid van de nieuwe regering op de omzetontwikkeling in de woningbouw en infrastructuur verwacht (figuur 6.1). Van de resterende bedrijven verwachten meer bedrijven een negatief effect dan een positief effect. Voor bouwbedrijven geldt dat voor beide markten, voor installatiebedrijven geldt dat alleen voor de infrastructuur en voor ingenieursbureaus alleen voor de woningbouw. Alleen voor architectenbureaus geldt dat voor de woningbouw per saldo meer bedrijven een positief effect van het nieuwe regeringsbeleid op hun omzet verwachten.

Figuur 6.2 Wat is uw verwachting ten aanzien van de effecten van beleid van de nieuwe regering op de volgende punten van uw bedrijf in de komende 12 maanden?¹

¹ Voorspelbaarheid en stabiliteit rijksbeleid niet uitgevraagd bij architectenbureaus

Bron: EIB, MC/Techniek Nederland, Panteia/Kon. BNA, Panteia/Kon. NLingenieurs

Meer bedrijven in de bouwketen zijn negatief dan positief over de effecten van het beleid van de nieuwe regering op de voorspelbaarheid en stabiliteit van het beleid in de komende twaalf maanden (figuur 6.2). Er zijn weinig bedrijven die een verbetering ervan verwachten. Vooral de deelnemende ingenieursbureaus verwachten dat de voorspelbaarheid en stabiliteit verslechtert: per saldo verwacht meer dan 50% van de bedrijven een negatief effect. Ook bouwbedrijven en installatiebedrijven zijn niet positief: per saldo verwacht meer dan 30% van de bedrijven dat de voorspelbaarheid en stabiliteit van het rijksbeleid verslechtert.

Over de voorspelbaarheid en stabiliteit van het lokale beleid zijn bedrijven minder negatief. Een meerderheid van de bedrijven verwacht dat het beleid van de nieuwe regering geen effect zal hebben op de voorspelbaarheid en stabiliteit van het lokale beleid. Afhankelijk van de schakel verwacht tussen de 52% en 68% van de bedrijven geen noemenswaardig effect. Het aandeel bedrijven met een negatieve verwachting is beduidend lager dan bij het rijksbeleid. Per saldo verwacht bij alle schakels ongeveer 20% van de bedrijven een negatief effect.

Bij de samenwerking tussen de lokale overheid en de sector is een opvallend verschil zichtbaar. Architectenbureaus, bouwbedrijven en installatiebedrijven verwachten overwegend nauwelijks effect; per saldo verwacht 10% tot 20% van de bedrijven een verslechtering. Ingenieursbureaus zijn echter duidelijk negatiever. Per saldo verwacht meer dan 50% van deze bureaus dat de samenwerking met de lokale overheden zal verslechteren als gevolg van het beleid van het nieuwe kabinet.

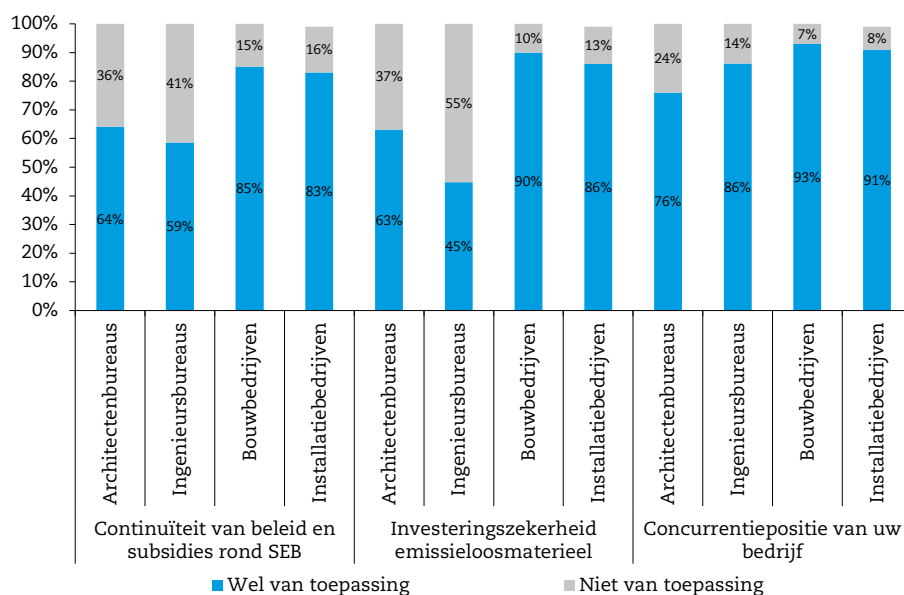
Verwachtingen en knelpunten convenant Schoon en Emissieloos Bouwen

Het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) is een landelijke afspraak tussen overheden, publieke opdrachtgevers en brancheorganisaties om de uitstoot van bouwmaterieel stapsgewijs terug te dringen. Het convenant richt zich op het verminderen van stikstof-, CO₂- en fijnstofemissies die vrijkomen tijdens de uitvoering van bouw-, infra- en onderhoudsprojecten. Door de inzet van schoner en uiteindelijk volledig emissieloos materieel moet de bouwsector bijdragen aan nationale klimaatdoelen, de verbetering van de luchtkwaliteit en de vermindering van stikstofdepositie.

Bouwend Nederland ondertekende het convenant op 30 oktober 2023. In 2024 sloten ook NIngenieurs en Techniek Nederland zich bij het convenant aan.

De bedrijven in de bouwketen zijn gevraagd naar hun verwachtingen ten aanzien van het overheidsbeleid rond het convenant in de komende 12 maanden. De bedrijven zijn hiervoor gevraagd naar hun verwachtingen rond de continuïteit van het beleid, de investeringszekerheid en de gevolgen voor de concurrentiepositie. Beleid rond schoon en emissieloos bouwen is niet voor ieder bedrijf van toepassing (figuur 6.3).

Figuur 6.3 Relevantie van de vraag: Wat is uw verwachting ten aanzien van het overheidsbeleid rond het convenant “Schoon en Emissieloos Bouwen” in de komende 12 maanden voor uw bedrijf?

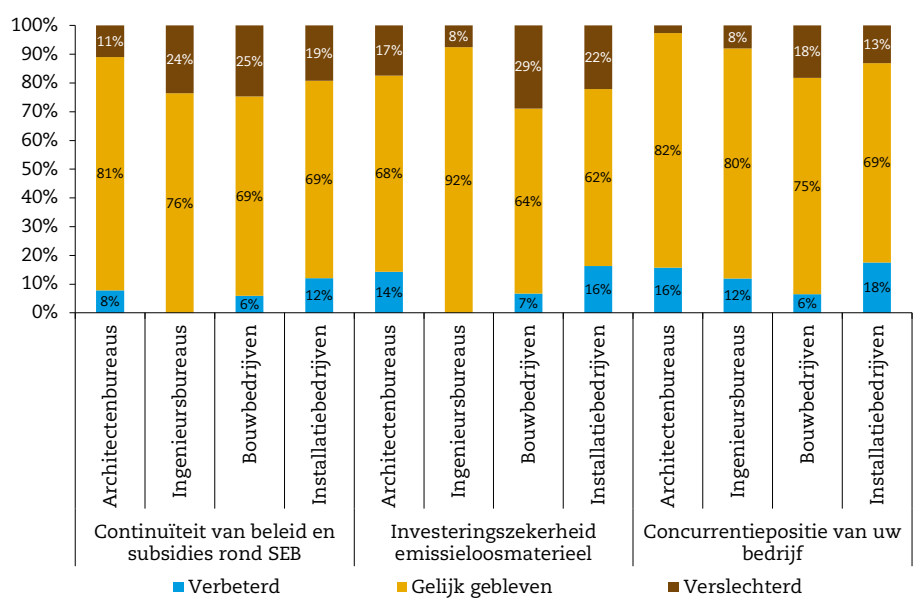
Bron: EIB, MC/Techniek Nederland, Panteia/Kon. BNA, Panteia/Kon. NIngenieurs

In alle schakels van de bouwketen geeft een deel van de bedrijven aan dat de voorgelegde aspecten niet relevant zijn voor hun bedrijf. Dit geldt in sterke mate voor architecten- en ingenieursbureaus: circa 40% van deze bedrijven beschouwt de aspecten continuïteit van beleid en subsidies en investeringszekerheid als niet van toepassing. Bij bouw- en installatiebedrijven ligt dit aandeel met ongeveer 15% aanzienlijk lager. Het aspect concurrentiepositie wordt in de gehele bouwketen door een ruime meerderheid als relevant gezien: circa 80% van de architecten- en ingenieursbureaus en meer dan 90% van de bouw- en installatiebedrijven geeft aan dat dit aspect van toepassing is.

Onder bedrijven in de bouwketen waarvoor deze vragen wel van toepassing zijn, overheerst de verwachting dat het overheidsbeleid rond het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen in de

komende twaalf maanden slechts beperkte gevolgen zal hebben voor de bedrijfsvoering (figuur 6.4). Zo verwacht in alle schakels ongeveer 70% van de deelnemende bedrijven dat de continuïteit van beleid en subsidies gelijk blijft. Tegelijkertijd voorziet ongeveer een kwart van de ingenieursbureaus en bouwbedrijven een verslechtering. Bij architectenbureaus en installatiebedrijven zijn de verwachtingen per saldo min of meer neutraal.

Figuur 6.4 Wat is uw verwachting ten aanzien van het overheidsbeleid rond het convenant “Schoon en Emissieloos Bouwen” in de komende 12 maanden voor uw bedrijf?

Bron: EIB, MC/Techniek Nederland, Panteia/Kon. BNA, Panteia/Kon. NIngenieurs

De verwachtingen ten aanzien van de investeringszekerheid voor emissieloos materieel zijn per saldo negatiever. Bij ingenieursbureaus verwacht 8% van de bedrijven een verslechtering, terwijl de overige bedrijven verwachten dat de investeringszekerheid gelijk blijft. Bouwbedrijven zijn hierbij het meest kritisch: per saldo verwacht ruim 20% van deze bedrijven een afname van de investeringszekerheid. In de overige schakels is het sentiment minder negatief: per saldo verwacht 0% tot 10% van de bedrijven een verslechtering.

Van de onderscheiden aspecten wordt de concurrentiepositie het meest positief beoordeeld. Architectenbureaus, ingenieursbureaus en installatiebedrijven verwachten per saldo een lichte verbetering van hun concurrentiepositie als gevolg van het overheidsbeleid rond het convenant SEB. Bouwbedrijven vormen hierop de uitzondering: per saldo verwachten zij een verslechtering, al is het beeld minder negatief dan bij de beoordeling van de continuïteit van beleid en subsidies en de investeringszekerheid.

De bedrijven zijn ook gevraagd welke belangrijke belemmeringen zij voor emissieloos bouwen in de komende 12 maanden zien (figuur 6.5).⁴ De ervaren belemmeringen rond schoon en emissieloos bouwen verschillen slechts beperkt tussen de verschillende schakels in de bouwketen. De belangrijkste knelpunten kunnen worden onderverdeeld in vier groepen: investeringen, marktvraag, beperkte capaciteit en onzekerheid.

Belemmeringen rond de investeringen

Hoge investeringskosten worden vooral door architectenbureaus en bouw- en installatiebedrijven genoemd als knelpunt voor emissieloos bouwen. Ingenieursbureaus ervaren dit veel minder vaak als belemmering. Problemen met de financiering spelen daarentegen een beperkte rol. Slechts een klein deel van de architecten- en installatiebedrijven noemt een gebrek aan financieringsmethoden. Wel geeft ongeveer een vijfde van de bedrijven aan dat het rendement van emissieloos materieel momenteel nog onvoldoende is.

Belemmeringen rond de vraag

Ongeveer een vijfde van de bedrijven geeft aan dat de vraag van opdrachtgevers naar emissieloze oplossingen onvoldoende is. Voor architectenbureaus geldt dat bijna vier op de tien bureaus een gebrek aan vraag als een belangrijke belemmering ervaren. Daarnaast geeft ongeveer de helft van de bedrijven aan dat opdrachtgevers de extra kosten van emissieloos bouwen onvoldoende compenseren. Dit is sterker bij architecten- en ingenieursbureaus dan bij bouw- en installatiebedrijven.

Belemmeringen door beperkte capaciteit

Voorinstallatiebedrijven ervaren een tekort aan gekwalificeerd personeel voor emissieloos bouwen. Bij bouwbedrijven wordt dit minder vaak als knelpunt genoemd. Daarnaast vormt een gebrek aan laadinfrastructuur voor veel bedrijven een belemmering. Dit geldt met name voor installatie- en bouwbedrijven.

Onzekerheid

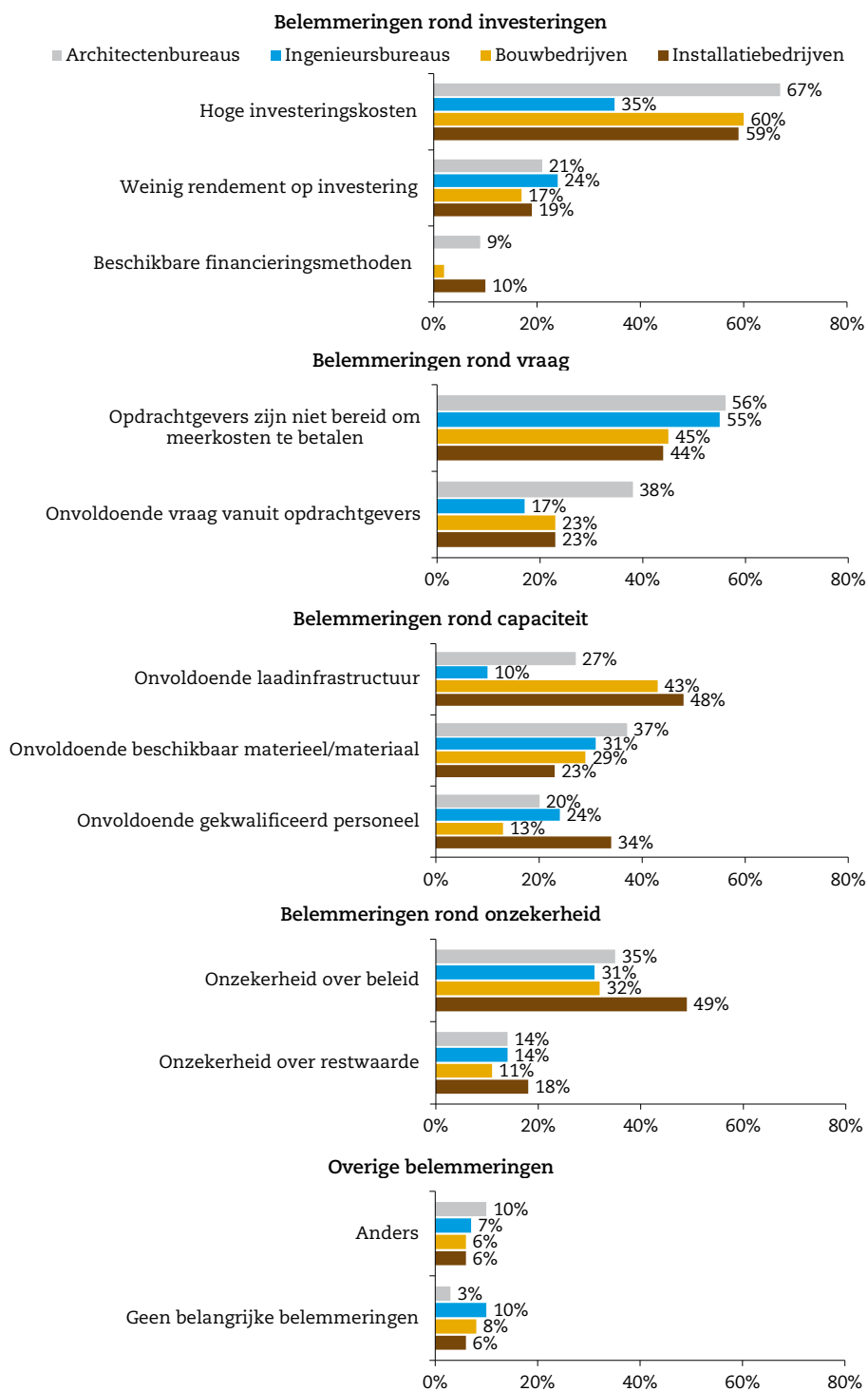
De onzekerheid over de restwaarde van emissieloos materieel wordt door 10% tot 20% van de bedrijven genoemd en behoort daarmee tot een van de minst vaak genoemde belemmeringen. Onzekerheid over het toekomstige beleid speelt een grotere rol. Ruim drie op de tien architectenbureaus, ingenieursbureaus en bouwbedrijven noemen dit als knelpunt. Onder installatiebedrijven is dit aandeel bijna de helft.

Een klein deel van de bedrijven geeft ook andere belemmeringen aan. Tussen de 5% en 10% van de bedrijven ervaart geen noemenswaardige belemmeringen bij de toepassing van schoon en emissieloos bouwen.

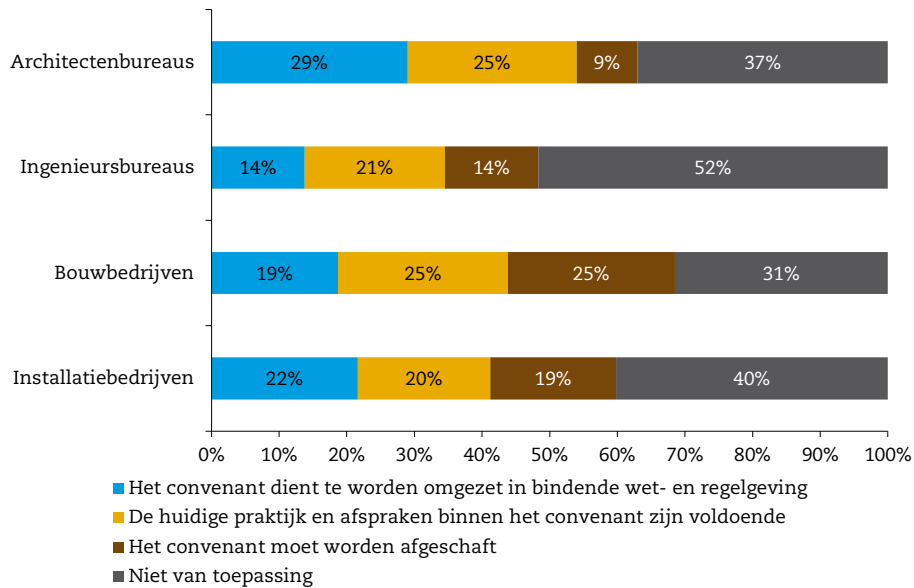
⁴ Van de bouwbedrijven geven de grote bouwbedrijven vaker onvoldoende vraag als belangrijke belemmering aan, terwijl de kleinere aannemers vooral belemmeringen door hoge investeringskosten en beleidsonzekerheid ervaren. Ook binnen de andere ketens kunnen kleine en grote bedrijven verschillende belemmeringen ervaren.

Figuur 6.5 Wat ziet u als belangrijke belemmeringen voor emissieloos bouwen in de komende 12 maanden?

Bron: EIB, MC/Techniek Nederland, Panteia/Kon. BNA, Panteia/Kon. NIngenieurs

Figuur 6.6 Hoe beoordeelt uw bedrijf de gewenste ontwikkeling van het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen?

Bron: EIB, MC/Techniek Nederland, Panteia/Kon. BNA, Panteia/Kon. NLingenieurs

Op de vraag hoe een bedrijf tegenover de ontwikkeling van het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen staat, antwoordt een groot deel van de bedrijven dat het convenant SEB niet van toepassing is op de eigen bedrijfsactiviteiten of dat het geen uitgesproken oordeel heeft over het convenant (figuur 6.6). Dit geldt in sterkere mate voor ingenieursbureaus, waarvan ruim de helft deze optie kiest. Bij bouwbedrijven ligt dit aandeel met 31% het laagst.

Het aandeel van de bedrijven die de huidige praktijk en de afspraken binnen het convenant voldoende vinden varieert in de verschillende schakels van de bouwketen rond de 20%. Bij architectenbureaus en in minder mate bij de installatiebedrijven is het aandeel van bedrijven die vindt dat het convenant dient te worden omgezet in wet- en regelgeving groter dan het aandeel bedrijven die het convenant graag afgeschaft zien. Bij bouwbedrijven ligt dit juist andersom.

Bijlage Opbouw van de monitor

Sinds 2011 beschrijft het EIB in halfjaarlijkse rapportages de conjunctuur in de bouwketen. Koninklijke BNA, Koninklijke Bouwend Nederland, Koninklijke NIngenieurs en Techniek Nederland zijn de organisaties die bij dit onderzoek betrokken zijn. De huidige rapportage is de 31^e in de reeks. Deze rapportage behandelt de bouwketen in het eerste hoofdstuk als geheel. In de daarop volgende hoofdstukken wordt ingegaan op de afzonderlijke schakels binnen de bouwketen, die vertegenwoordigd worden door de betreffende organisaties.

In deze rapportage wordt de stand van de conjunctuur in de bouwketen in de eerste helft van 2026 geanalyseerd. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de meest recente conjunctuuronderzoeken van de betrokken brancheorganisaties. Tabel A.1 laat zien welke partijen deze onderzoeken hebben uitgevoerd. De data van het CBS en andere externe bronnen vormen de meest actuele data per 17 juni 2026.

Voor de respons op de verschillende onderzoeken geldt dat deze in relatie tot de onderzochte populaties bevredigend tot goed zijn. Bij het bepalen van de uitkomsten voor de totale bouwketen wordt de personeelsomvang per schakel binnen de bouwketen gebruikt voor de weging van sectorgegevens.

Tabel A.1 Bronvermelding en overzicht van respons per schakel binnen de bouwketen, in aantal en als percentage

	Branche	Onderzoek door	Aantal	Percentage voorjaars- meting 2026	Percentage najaars- meting 2025	Weging ¹
Architectenbureaus		Panteia/Kon. BNA	114	14%	16%	2%
Ingenieursbureaus		Panteia/Kon. NIngenieurs	29	37%	40%	4%
Bouwbedrijven		EIB	243	34%	35%	44%
Installatiebedrijven		MC/Techniek Nederland	97	24%	15%	50%

¹ De rapportage heeft een nieuwe weging o.b.v. nieuwe werknemerscijfers van de betreffende branches om de cijfers voor de totale bouwketen te berekenen. Hierdoor wijken de conjunctuurindicatoren voor de totale bouwketen in de figuren in paragraaf 1.2 af van die in eerdere rapportages. De indicatoren voor de individuele ketens komen wel overeen met de cijfers uit eerdere rapportages.

Bron: EIB, MC/Techniek Nederland, Panteia/Kon. BNA, Panteia/Kon. NIngenieurs

De in deze monitor vermelde verwachtingen hebben voor alle schakels betrekking op dezelfde verslagperiode. De verwachtingen in de voorjaarsmeting hebben betrekking op het tweede kwartaal van het jaar, de verwachtingen in de najaarsmeting op het vierde kwartaal. De gemiddelde werkvoorraden hebben betrekking op de maand april.

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
eib@eib.nl
www.eib.nl

